

7. Ivanov, V.S. (1990). Fundamentals of Mathematical Statistics. Moscow: Physical Education and Sports. 175 p.
8. Kremer, N.Sh. (2000). Probability Theory and Mathematical Statistics. Moscow: Unity. 543 p.
9. Suslakov, B.A. (1982). Statistical methods of processing the results of measurements. Sports metrology. In prof. V.M. Zatsiorsky (Ed.). Moscow: Physical Education and Sports. 19–62.

DOLYNNYI Yuriy,

Ph.D in Pedagogy, Associate Professor,
 Doctoral Student of Pedagogy and Methodology of Technological Education Department,
 Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv National Pedagogical University
e-mail: mr.dya69@gmail.com

STATISTICAL PROCESSING OF INDICATORS OF MOTIVATIONAL AND COGNITIVE COMPONENT OF READINESS OF FUTURE SPECIALISTS IN PHYSICAL EDUCATION TO REHABILITATION WORK WITH CHILDREN WITH LIMITED PHYSICAL POSSIBILITIES

Abstract. Conceptual positions of professional preparation of future specialists on physical education and sport in relation to rehabilitation work with children with limit physical possibilities provide for : quality system of higher education, that answers the requirements of modern professional preparation of future specialists on physical education and sport to rehabilitation work; thorough knowledge by future specialists on physical education and sport of physiology and psychology-pedagogical features of children with physical limitations in development; perfection of state trade education, legislatively-normative base of Ukraine, creation of model of professional preparation of future specialists on physical education and sport to rehabilitation work with children with limit physical possibilities.

Quality system of higher education in direction of physical rehabilitation of people with limit physical possibilities considerably extends limits in methods, facilities and directions of rehabilitation. In collaboration with doctors and workers of social services specialists on physical therapy, ergo internists, physical rehabilitation mortgage bases of the national system of physical rehabilitation of people with limit physical possibilities.

Thorough knowledge by future specialists on physical therapy, ergo internists, the physical rehabilitation of physiology and psychology-pedagogical features of children with physical limitations in development needs foremost such knowledge: physician-biologist problems of children with physical limitations in development; basic anatomy-physiologist conformities to law of age-old devel-

opment of child; theoretical bases of medical sciences (of basis of general pathology, anatomy, biomechanics of sporting morphology, physiology, physic pathology, hygiene, clinic of internal illnesses, surgical and endocrine diseases, diseases and damages of locum thorium , reflex therapy, physiotherapy, python therapy, manual correction and massage); knowledge of the system and principles of physical rehabilitation; sanitary-hygienic requirements to the terms of realization of employments after a curative physical culture, massage, grant of physical therapy and manual procedures.

Perfection of state trade education is impossible without the co-ordinations actions of different state structures and departments, the task of that must be forming of strategy and tactics, organization and providing of measures of the physical internals of organism, increase of functional possibilities, strengthening of health of population sent to renewal, technical and skilled providing. These program development needs knowledge of features of organizationally-methodological approaches that must take into account the regional features of forming of modern society in different countries. Introduction of such programs is impossible without the adequate normatively-legal, technical and skilled providing.

Keywords: conception; preparation; specialists; physical rehabilitation; child; physical possibilities; physical education; professional preparation; limit.

Одержано редакцією 04.07.2018
 Прийнято до публікації 18.07.2018

DOI 10.31651/2524-2660-2018-14-34-40
 ORCID 0000-0002-5947-314X

ІВАНИЦЬКА Оксана Степанівна,

провідний спеціаліст ректорату,
 Національний університет «Львівська політехніка»
e-mail: kseniaivanytska@ukr.net

УДК 378

ОСОБЛИВОСТІ РЕФОРМУВАННЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ У ЄВРОПІ В КОНТЕКСТІ СТУДЕНТОЦЕНТРОВАНОГО НАВЧАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ТЬЮТОРСТВА І МЕНТОРСТВА У ЗВО (ЗА МАТЕРІАЛАМИ КОНФЕРЕНЦІЇ: «REFORMING EUROPEAN HIGHER EDUCATION – FROM POLICY TO PRACTICE», KYIV, JUNE, 08-09, 2018)

Дослідження відображає тенденції розвитку вищої освіти у Європі, як результат реформування та розширення інтернаціоналізації у ЗВО. В статті проаналізовано та систематизовано інформацію, що була представлена на конференції «Reforming European Higher Education – From Policy to Practice», яка відбулася у Києві, 8-9 червня, 2018 року. Дослідження містить аналітичний підсумок дискусій за участю українських та німецьких науковців, працівників

Німецької служби академічних обмінів DAAD, Еразмус+ офісу в Україні та представників Міністерства Освіти і Науки України. Підведено підсумки дискусій та представлено майбутні бачення. Стаття висвітлює проблеми в реалізації реформ у Європі, зокрема в Німеччині та Україні та обговорення шляхів їх вирішення. В стані проаналізовані питання інтернаціоналізації, академічної мобільності, забезпечення якості у вищій освіті, визнання результатів

навчання та забезпечення прозорості кожним ЗВО.

Ключові слова: реформування вищої освіти, забезпечення якості, програми обміну, академічна мобільність, стандарти і рекомендації, інтернаціоналізація.

Постановка проблеми. Реформування вищої освіти є одним з пріоритетних напрямків сьогодні нашої країни. Серед ключових показників реформування є забезпечення інтернаціоналізації у ЗВО, відповідно, розробленої стратегії інтернаціоналізації; забезпечення якості освіти через прозорість, студентоцентроване навчання, визнання результатів навчання; збільшення академічної мобільності. Для належного впровадження реформ ми маємо орієнтуватися на Європейський досвід для узгодження відповідностей у сфері вищої освіти. Саме тому, проведення конференцій, семінарів, зустрічей з реформування вищої освіти є надзвичайно важливими для обміну досвідом та узгодження подальших кроків щодо імплементації ряду реформ.

Мета статті – проаналізувати та систематизувати інформацію, представлену на конференції «Reforming European Higher Education – From Policy to Practice», яка відбулася у Києві, 8-9 червня, 2018 року.

Виклад основного матеріалу дослідження. За останні роки була впроваджена низка реформ по всій Європі, як частина Болонського процесу [1]. Саме новий Закон про вищу освіту в Україні створив необхідні умови для проведення реформ у ЗВО [2]. Проте реформуванню у вищій освіті передувала низка проблем. «Поглиблення економічної кризи мало негативний вплив на автономію закладів та бюджет, особливо в південній, східній та центральній частинах Європи. Зростання безробіття серед молоді заставило Європейську Комісію переглянути свою політику щодо вищої освіти та зосередити увагу на співпраці між закладами вищої освіти та підприємствами для подальшого працевлаштування випускників» [1, с. 11].

Серед негативних тенденцій були демографічні зміни, старіння населення та низька народжуваність, що стало причиною для подальшого аналізу, оскільки це, в свою чергу, впливає на кількість майбутніх абітурієнтів. Разом з тим,

позитивні зміни відбулися в концепції викладання, а саме з'явилися нові методи викладання. Велика увага почала приділятися отриманому досвідові в іншому ЗВО, часто в закордонному в рамках реалізації академічної мобільності та політики інтернаціоналізації. Якість викладання вже підтримується та контролюється процесами забезпечення якості, оцінюванням студентів та окремими відділами. Серед стратегічних планів на майбутнє є наступні: забезпечення навчання впродовж життя (LLL – lifelong learning); студентоцентроване навчання та підготовка випускників до ринку праці; розвиток та впровадження ефективних стратегій інтернаціоналізації. Університети мають брати до уваги переваги, наслідки, ризики різних підходів, а також перспективи стабільності для забезпечення балансу між співпрацею та конкуренцією з іншими університетами. Також серед важливих чинників успішності ЗВО є розвиток викладачів та адміністративних працівників. Представники ЗВО розуміють важливість конкуренції та співпраці у вищій освіті, що впливає на рейтинговість ЗВО. Серед дослідження за 2015 рік студентська мобільність була визнана опитаними як найважливіший фактор вдосконалення навчання та викладання. На думку представників різних ЗВО, процес визнання кредитів є задовільним. На даний час інтернаціоналізація розвивається і така тенденція лише зростатиме [1, с. 30]. Як бачимо, разом з існуючими проблемами від економічної, демографічної кризи і до різких змін в суспільстві, за останні роки відбулися позитивні зміни та реформи у вищій освіті, що відповідає стратегіям забезпечення якості у вищій освіті.

«З 2005 року значний прогрес відбувся у забезпеченні якості освіти, визнанні результатів навчання, студентоцентрованого навчання та нових форм викладання» [3, с. 5].

Вища освіта, дослідження та інновації відіграють вирішальну роль в економічному рості та глобальній конкурентоспроможності. Вища освіта також є необхідним елементом соціально-економічного росту та культурного розвитку. Заклади вищої освіти ставлять перед собою різні завдання, включаючи розвиток та інтернаціоналізацію, цифрове навчання та нові форми викладання.

Забезпечення якості освіти є важливим елементом при реагуванні на зміни, які можуть виникати в різних сферах. Варто зауважити, що стандарти забезпечення якості були поділені на 3 види: внутрішнє забезпечення якості, зовнішнє забезпечення якості, агенції забезпечення якості. Всі види разом утворюють Європейську систему забезпечення якості [3].

Надзвичайно важливо забезпечити всі необхідні умови навчання та надати підтримку для студентів для їхньої успішності в майбутньому, зокрема це стосується мобільних студентів. Роль викладача є важливим елементом при підготовці студента та засвоєння ним знань. Заклади вищої освіти несуть відповідальність за якість та професійність своїх працівників, а також за забезпечення гідних умов праці та комфортної робочої атмосфери. Для цього необхідно: встановити та дотримуватись чіткого та прозорого процесу працевлаштування і умов праці, що підкреслюють важливість викладання; пропонувати можливості та сприяти професійному розвитку викладачів; заохочувати до наукової діяльності для забезпечення необхідного балансу між освітньою та науковою роботою; заохочувати інновації в методиці викладання та використання новітніх технологій [3, с. 13].

Заклади вищої освіти мають забезпечити необхідні ресурси для допомоги студентам в навчальному процесі. Мова йде як про фізичні ресурси (бібліотеки, IT інфраструктуру) так і про людський фактор, а саме підтримку за допомогою тьюторів та порадишників. Роль необхідного наставництва та підтримки є особливо важливою при мобільності студентів. В цьому контексті роль допоміжного та адміністративного складу є надзвичайно важливою, саме тому, такі працівники мають бути кваліфікованими та мати можливості для розвитку компетенцій [3, с. 14].

Якщо говорити про розвиток вищої освіти у Європі з 2005 року, то основними змінами є перехід до студентоцентрованого навчання, визнання компетенцій, отриманих за межами формального навчання, поширення інтернаціоналізації вищої освіти, цифрове навчання, нові форми викладання. Все це впливає на забезпечення якості вищої освіти. Серед ключових показників якості є також прозорість та довіра [4, с. 1].

Забезпечення якості у ЗВО має бути частиною його стратегічного менеджменту. Студенти є учасниками, які також несуть відповідальність за забезпечення якості [4, с. 3].

ЗВО є відповідальні за те, що навчальний процес організований таким чином, щоб стимулювати студентів приймати активну участь в організації навчального процесу і за те, що оцінювання студентів відображає цей підхід [4, с. 7].

ЗВО мають публікувати інформацію про їхню діяльність, включаючи програми, яка має бути зрозумілою, точною, об'єктивною, актуальною та доступною. ЗВО також потрібно моніторити та періодично переглядати свої програми для забезпечення цілей та потреб студентів і суспільства [4, с. 8].

Впровадження зовнішнього забезпечення якості має бути надійним, корисним, попередньо визначеним та поступово імплементованим. Воно включає самооцінювання, зовнішнє оцінювання, як правило, через відвідування сайту, звіт по внутрішньому оцінюванню, постійне спостереження [4, с. 11]. Зовнішнє забезпечення якості має виконуватися групою експертів, серед яких є студенти [4, с. 12].

Звіт експертів має бути опублікований та доступний для академічної спільноти, зовнішніх партнерів та зацікавлених осіб. Якщо агенція приймає якесь формальне рішення на основі звітів, це рішення має бути опубліковане разом із звітом [4, с. 14].

Агенції мають керуватись правовою базою та мають бути визнані агенціями забезпечення якості компетентними органами державної влади. Агенції мають бути незалежними та діяти автономно. Вони повністю відповідають за свої дії та результат цих дій без втручання третіх сторін [4, с. 17].

Агенції мають регулярно публікувати звіти, що включають аналіз та загальні висновки від організації зовнішнього забезпечення якості. Також агенції мають володіти необхідними фінансовими та людськими ресурсами для проведення своєї роботи [4, с. 18].

Дана тематика була широко висвітлена на конференції: «Reforming European Higher Education – From Policy to Practice», що проходила в Києві, 8-9 червня, 2018 року. Конференція була організова-

на Німецькою Академічною Службою Обмінів DAAD. Серед співorganizаторів – Національний Еразмус+ офіс в Україні та Міністерство Освіти і Науки України. Представником МОНУ був Ю. Рашкевич. Серед представників Еразмус + офісу – Світлана Шитікова, Іванна Атаманчук, Катерина Жданова.

Основні акценти:

– ЗВО мають забезпечувати якість вищої освіти (Quality Assurance). Система забезпечення якості має реалізовуватися на основі Європейських стандартів.

– Міжнародна діяльність має проводитися прозоро (transparency policy). В Києві та Брюсселі моніторять сайти ЗВО.

– Всі результати навчання здобуті закордоном в рамках академічної мобільності мають бути зараховані у ЗВО України. Наприклад, якщо мобільність не зараховується, університет-член програми Еразмус+ може звернутись в Брюссель, розірвати угоду та виставити рахунок університету, який не зараховує мобільність, за надання освітніх послуг.

– В Європі планують створити мобільні групи професіоналів у сфері вищої освіти (peer groups), які можна буде запросити до конкретного університету для роз'яснення незрозумілих питань та надання консультацій. Для того, щоб мобільні групи були скеровані за призначенням, необхідно формувати певні запити в яких напрямках потрібні консультації.

– В кожному університеті має бути описана Стратегія розвитку університету англійською мовою.

– В Київському національному університеті імені Тараса Шевченка розробили найбільше положення про академічну мобільність, яке описує деталі мобільності та є одним з найдеталізованіших серед ЗВО в Україні [5]. Цей приклад варто було б наслідувати іншим університетам, оскільки положення дуже відрізняються: в деяких ЗВО положення мітять лише ключові стратегії, в інших – пункти про академічну доброчесність, розбудову лідерського потенціалу, стратегію співпраці з іншими ЗВО.

– Внутрішньоуніверситетська політика має бути зосереджена над пошуком партнерів. Варто звернути увагу на попередні пункти для окреслення рекомендацій щодо співпраці з новими партнерами. Закордонні партнери від-

даватимуть перевагу співпраці із ЗВО в яких чітко розроблене положення про академічну мобільність, діяльність відбувається прозоро, що підтверджується висвітленням інформації на сайті університету. Також важлива координація і співпраця між кафедрами кожного ЗВО.

На нашу думку, варто детальніше розглянути питання, що висвітлювалися на конференції, а саме перспективи щодо подальшого реформування вищої освіти та інтернаціоналізації у ЗВО України.

Серед основних напрямків, які можуть бути профінансовані європейськими грантами є підтримка інтернаціоналізації через оцифровування. Переведення інформації в цифрову форму є надзвичайно важливим для ЗВО, що включає оцифровування наукових матеріалів, графіків, карт та бібліотечне оцифровування. Також важливим напрямком є розширення співпраці українських ЗВО з європейськими партнерами, що передбачає зміцнення існуючої співпраці та пошук нових партнерів.

Для ЗВО сьогодні є надзвичайно важливим визначити реальний стан стратегії інтернаціоналізації у своєму ЗВО, або її відсутність чи низький рівень. Серед негативних показників впровадження стратегії інтернаціоналізації є малий відсоток мобільності серед студентів, небажання обмінів серед викладачів, які бояться бути розкритикованими чи порівняними до своїх закордонних колег в зв'язку із застарілими методами викладання та відсутністю сучасних підходів і застосування інтернет-технологій.

Під час конференції були висвітлені основні тези Паризького комюніке [6].

Аналізуючи реалізовану роботу, міністри наголосили на ефективності командної роботи та спільного вирішення проблем. Було зазначено, що основними показниками розвитку у вищій освіті сьогодні є академічна доброчесність, автономія ЗВО, можливість для студентів приймати участь у врядуванні університету. Серед результатів успішного реформування у вищій освіті є забезпечення якості у вищій освіті, як результат запровадження «Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти» [7].

Запровадження програми Еразмус стало одним з основних кроків інтернаціоналізації у вищій освіті [8]. Програма є надзвичайно важливою в кожній країні, зокрема в Україні, оскільки дає можливість реалізовувати академічну мобільність, що, в свою чергу, сприяє реформуванню вищої освіти та інтернаціоналізації у ЗВО. Як зазначають українські науковці: «У кожному із трьох циклів навчання у структурі ступеневих програм повинні бути створені сприятливі умови для кредитної та ступеневої внутрішньої і міжнародної мобільності» [9, с. 23]. Після закінчення програми Еразмус + буде продовження роботи в даному напрямку, а саме реалізація академічної мобільності, проте програма буде видозмінена [10].

Мобільність студентів сприяє розвитку різноманіття. Саме тому, мають бути створені сприятливі умови для навчання студентів та забезпечений супровід у формі тьюторства та менторства під час навчального процесу. В українських реаліях ці функції, як правило, виконуються координаторами та кураторами. Такий супровід є необхідним для успішності студента, а відтак підготовки конкурентноспроможного працівника. Студентам необхідно чітко окреслити структуру навчального процесу, адже вони, зазвичай, звертають увагу на те, що їх пізніше будуть питати. Тому, на початку вивчення дисципліни студенти мають знати, як їх будуть оцінювати. Якщо говорити про мобільність студентів в глобальному контексті, варто зазначити, що мобільність не має бути ціллю, а інструментом реалізації власного потенціалу та забезпечення якості вищої освіти.

Незважаючи на значні переваги мобільності студентів, існують також недоліки. Насамперед, це перспектива для студентів працевлаштовуватись в інших країнах, налагодивши контакти та знаючи іноземну мову. Саме тому, глобальним завданням країни є створення належних умов праці, гідної оплати праці та необхідної кількості робочих місць.

На конференції обговорили перспективи подальшої співпраці між європейськими ЗВО. Було зазначено, що існує тісна співпраця з німецькими університетами, що в значній мірі підтримується Німецькою службою академічних обмінів (DAAD). Як зазначили представники слу-

жби, Україна сьогодні входить до однієї з найпріоритетніших країн до співпраці з німецькими ЗВО. Особливу увагу приділятимуть мобільності студентів, оскільки вони успішно використовують нові знання в домашньому ЗВО та обмінюються знаннями з однолітками [11].

Питання довіри (trust) є також на сьогодні одним з пріоритетних, оскільки довіра є одним з показників забезпечення якості [7]. Перш за все, йдеться про довіру між університетами – партнерами, на даний час це надзвичайно актуально в зв'язку з реалізацією академічної мобільності. Довіра потрібна при перерахуванні результатів навчання. На сьогодні є ще велика нерівність між освітянськими системами, тому довіра є надзвичайно важливою для врегулювання робочих питань.

Оцифровування (digitalization) є також на порядку денному обговорення реформування вищої освіти. Всі матеріали мають бути в цифровій формі для зручності в роботі. Європейський студентський квиток має вирішити проблеми студентів, пов'язані з академічною мобільністю. Варто також зазначити про важливість Національної стратегії запровадження інформаційних технологій в навчанні. Німеччина має таку стратегію, цей досвід варто запозичувати, а також шукати джерела фінансування для її впровадження [11].

Висновки. Реформування вищої освіти у Європі має безпосередній вплив на зміни, які відбуваються у вищій освіті України. Як показують аналітичні дослідження та твердження експертів, XXI століття характеризується позитивними зрушеннями в напрямку реалізації Болонських принципів, розширення інтернаціоналізації у ЗВО, включаючи академічну мобільність [12]. Новий Закон «Про вищу освіту» в Україні надає більше автономії ЗВО та передбачає впровадження нових дидактичних принципів, створення нових напрямків і використання закордонних практик. Ключові принципи, яких варто дотримуватися при реформуванні вищої освіти сьогодні є:

- забезпечення політики прозорості;
- централізована стратегія інтернаціоналізації університету;

- збільшення академічної мобільності;
- забезпечення наставництва для студентів (тьюторства та менторства відповідно до закордонних практик);
- оцифрування;
- забезпечення якості у вищій освіті.

Надзвичайно важливим для представників українських ЗВО сьогодні є доступ до необхідної інформації та дискусії з експертами для швидкого реагування на виклики, які виникають сьогодні у вищій освіті. Саме тому, конференції та семінари, які організуються Міністерством Освіти і Науки України, Еразмус+ офісом, Німецькою службою академічних обмінів DAAD та іншими освітніми інституціями є актуальними.

Список бібліографічних посилань

1. Sursock, A. (2015). Trends 2015: Learning and Teaching in European Universities. Brussels: European University Association. 128 p.
2. Закон України «Про вищу освіту» № 2443-VIII (редакція від 25.07.2018). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
3. Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG). K.: CS Ltd., 2015. 32p.
4. Comparative analysis of the ESG 2015 and ESG 2005, 20 p. Retrieved from: http://www.equip-project.eu/wp-content/uploads/EQUIP_comparative-analysis-ESG-2015-ESG-2005.pdf
5. Відділ академічної мобільності Київського Національного Університету імені Тараса Шевченка. URL: <http://mobility.univ.kiev.ua>.
6. EHEA Ministerial Conference Paris 2018. Retrieved from: <http://www.ehea2018.paris/>
7. Paris Communique. Retrieved from: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/Новини/2018/06/06/12/paris-communiqueenua2018.pdf>
8. Рашкевич Ю. М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти України: монографія. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. 168 с.
9. Бобало Ю., Павлиш В., Загородній А., Бабин І. (2014). Запровадження та використання болонських інструментів прозорості в європейському просторі вищої освіти. *Вища школа: науково-практичне видання*. 2014. №1 (115). С. 19–31.
10. Програма Еразмус +. URL: <http://erasmusplus.org.ua/>
11. Німецька служба академічних обмінів DAAD (Deutscher Akademischer Austauschdienst). URL: <https://www.daad-ukraine.org/uk/>
12. Білоцерківська Н. Г. Реформування вищої освіти в Україні: правові аспекти. *Форум права*. 2014. №4. С. 13–17. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2014_4_4.

References

1. Sursock, A. (2015). Trends 2015: Learning and Teaching in European Universities. Brussels: European University Association. 128 p.
2. Law of Ukraine «On higher education» (2014) No. 2443-VIII (as amended on July 25, 2018). Retrieved from: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
3. 3 Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG) (2015). K.: CS Ltd. 32p.
4. Comparative analysis of the ESG 2015 and ESG 2005, 20 p. Retrieved from: http://www.equip-project.eu/wp-content/uploads/EQUIP_comparative-analysis-ESG-2015-ESG-2005.pdf
5. Academic Mobility Office of Taras Shevchenko National university of Kyiv. Retrieved from: <http://mobility.univ.kiev.ua>
6. EHEA Ministerial Conference Paris 2018. Retrieved from: <http://www.ehea2018.paris/>
7. Paris Communique. Retrieved from: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/Новини/2018/06/06/12/paris-communiqueenua2018.pdf>
8. Rashkevych, Yu.M. (2014). The Bologna Process and the new paradigm of higher education in Ukraine: a monograph. Lviv: Publishing House of Lviv Polytechnic. 168 p.
9. Bobalo, Yu., Pavlysh V., Zagorodniy A., Babyn I. (2014). Implementation and use of the Bologna transparency instruments in the European Higher Education Area. *Higher school: scientific and practical edition*. 1 (115). 19–31.
10. Erasmus + programme. Retrieved from: <http://erasmusplus.org.ua/>
11. German Academic Exchange Service DAAD (Deutscher Akademischer Austauschdienst). Retrieved from: <https://www.daad-ukraine.org/uk/>
12. Bilocerktivska, N. H. (2014). Reforming of the higher education in Ukraine: legal aspects. *Forum of law*. 4. 13–17. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2014_4_4.

IVANYTSKA Oksana,

Leading Specialist of the Rectorate,
Lviv Polytechnic National University
e-mail: kseniaivanytska@ukr.net

SPECIFIC FEATURES OF HIGHER EDUCATION REFORMING IN EUROPE IN THE CONTEXT OF STUDENT-CENTERED TEACHING AND REALIZATION OF TUTORING AND MENTORING IN ESTABLISHMENTS OF HIGHER EDUCATION (a Study of the Conference Materials: “Reforming European Higher Education – From Policy to Practice», Kyiv, June, 08-09, 2018”)

Abstract. The research reflects trends in the development of higher education in Europe, as a result of reforming and internationalization expanding at HEEs. The article analyzes and systematizes the information that was presented at the conference “Reforming European Higher Education - From Policy to Practice”, which took place in Kyiv, June 8-9, 2018. The research contains an analytical summary of discussions among Ukrainian and German scientists, employees of the German Academic

Exchange Service DAAD, Erasmus + Office in Ukraine and representatives of the Ministry of Education and Science of Ukraine. The discussions are summarized and the future vision is presented. The article highlights problems in reforms implementation in Europe, in particular in Germany and Ukraine, as well as possibilities to solve them. The issues of internationalization, academic mobility, quality assurance in higher education, recognition of learning outcomes and transparency of each HEEs are

provided in the article. The paper also includes critical analysis of the internationalization strategies of different HEIs as well as the recommendations concerning its improvement. It is provided that issues on higher education reforming are discussed during numerous meetings, roundtables, seminars, conferences, etc. one of the latest events was the Paris Communique. There was the possibility in Paris for the Ministers to discuss the latest tendencies and challenges in higher education. The conference «Reforming European Higher Education – From Policy to Practice» made it possible to provide ideas of

experts in higher education to the interested representatives from different HEIs. This, in turn, is a good platform for knowledge transfer and ideas exchange.

Keywords: higher education reforming; quality assurance; exchange programmes; academic mobility; standards and guidelines; internationalization.

Одержано редакцією 29.09.2018
Прийнято до публікації 08.10.2018

DOI 10.31651/2524-2660-2018-14-40-45
ORCID 0000-0002-1029-7843

ЛИСЕНКО Олександра Миколаївна,

кандидат філологічних наук, доцент кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти педагогічного факультету,
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
e-mail: lysenkowa@gmail.com

ЦІННІСНІ ОРІЄНТАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА: ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМИ

У статті проаналізовано поняття цінностей та ціннісних орієнтацій майбутнього педагога. Наголошено на зміні суспільних цінностей.

Виокремлено три форми існування цінностей. Наголошено, що лише ціннісно сформована особистість майбутнього педагога здатна всебічно розвивати дітей.

Ключові слова: ціннісні орієнтації; майбутній педагог; цінність; вихователі.

Постановка проблеми: в останні два десятиліття йде активна переоцінка цінностей і, відповідно, ціннісна переорієнтація громадян України. Переважаючими стають орієнтація на матеріальні цінності і руйнація національної ідеї. Однак саме постановка життєвих цілей і структурна організація життєвих цінностей є найбільш важливим завданням для особистості.

Мета статті: розглянути та обґрунтувати ціннісні орієнтації, як найважливіші елементи внутрішньої структури особистості, закріплені життєвим досвідом індивіда, всією сукупністю його переживань і відмежовує значуще, істотне для даної людини від незначного, несуттєвого.

Вклад основного матеріалу: сукупність сформованих, усталених ціннісних орієнтацій виступає до певної міри віссю свідомості, яка забезпечує стійкість особистості, спадкоємність певного типу поведінки і діяльності, виражену в спрямованості потреб та інтересів.

В силу цього ціннісні орієнтації виступають найважливішим фактором, що

регулює та детермінує мотивацію особистості [1]. Основний зміст ціннісних орієнтацій – це політичні, філософські (світоглядні), моральні переконання людини, глибокі і постійні прихильності, моральні принципи поведінки. Тому у будь-якому суспільстві ціннісні орієнтації особистості є об'єктом виховання, цілеспрямованого впливу. Ціннісні орієнтації діють як на рівні свідомості, так і на рівні підсвідомості, визначаючи спрямованість вольових зусиль, уваги, інтелекту. Механізм дії і розвитку ціннісних орієнтацій пов'язаний з необхідністю вирішення протиріч і конфліктів у мотиваційній сфері, селекції прагнень особистості, що виражається у боротьбі між обов'язком і бажанням, мотивами морального та утилітарного порядку [2].

На думку, М. Яницького, розвинені ціннісні орієнтації - ознака зрілості особистості, показник міри її соціальності. Це призма сприйняття не тільки зовнішнього, але і внутрішнього світу індивіда, яка обумовлює зв'язок між свідомістю і самосвідомістю, психологічне підґрунтя для вирішення в індивідуальному плані питання про сенс життя, завдяки якому відбувається інтеграція сукупності ціннісних орієнтацій в щось цілісне і своєрідне, характерне саме для даної особистості [3].

Г. Сунгатуліна вважає, що стійка і несуперечлива сукупність ціннісних орієнтацій обумовлює такі якості особистості, як цілісність, надійність, вірність пев-